

॥ तैत्तिरीय ब्राह्मणम् ॥

॥ षष्ठमः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके षष्ठः प्रपाठकः ॥

अञ्जन्ति त्वामध्वरे देवयन्तः। वनस्पते मधुना दैव्येन।
यदूर्ध्वस्तिष्ठाद्विणेह धत्तात्। यद्वा क्षयो मातुरस्या उपस्थे।
उच्छ्रयस्व वनस्पते। वर्ष्मन्पृथिव्या अधि। सुमिती मीयमानः।
वर्चोधा यज्ञवाहसे। समिद्धस्य श्रयमाणः पुरस्तात्। ब्रह्म वन्वानो
अजरः सुवीरम्॥१॥

आरे अस्मदमतिं बाधमानः। उच्छ्रयस्व महते सौभगाय।
ऊर्ध्व ऊषुण ऊतये। तिष्ठा देवो न संविता। ऊर्ध्वो वाजस्य
सनिता यदञ्जिभिः। वाघद्विर्विह्वयामहे। ऊर्ध्वो नः पाह्यः हंसो नि
केतुना। विश्वः समन्त्रिणन्दह। कृधी न ऊर्ध्वा च रथाय जीवसे।
विदा देवेषु नो दुर्वः॥२॥

जातो जायते सुदिनत्वे अह्नाम्। समर्य आ विदथे वर्धमानः।
पुनन्ति धीरा अपसो मनीषा। देवया विप्र उदियति वाचम्। युवा
सुवासाः परिवीत आगात्। स उ श्रेयान्भवति जायमानः। तं
धीरांसः कवय उन्नयन्ति। स्वाधियो मनसा देवयन्तः। पृथुपाजा
अमर्त्यः। घृतनिर्णिग्स्वाहुतः। अग्निर्यज्ञस्य हव्यवाट्। तः सुबाधो

युतः सुचः। इत्था धिया यज्ञवन्तः। आचक्रुरग्निमृतयै। त्वं वरुण
उत मित्रो अग्ने। त्वां वर्धन्ति मतिभिर्वसिष्ठाः। त्वे वसु सुषणनानि
सन्तु। यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः॥३॥

सुवीरं दुवः स्वाहुतोऽष्टौ च॥ [१]

होता यक्षदग्निः समिधा सुषमिधा समिद्धं नाभा पृथिव्याः
सङ्गथे वामस्य। वर्ष्मन्दिव इडस्पदे वेत्वाऽऽज्यस्य होतर्यजं।
होता यक्षत्तनूनपातमदितेर्गर्भं भुवनस्य गोपाम्। मध्वाद्य देवो
देवेभ्यो देवयानान्यथो अनक्तु वेत्वाऽऽज्यस्य होतर्यजं। होता
यक्षन्नराशः स नृशस्त्रं नृङ्ः प्रणेत्रम्। गोभिर्वपावान्थस्याद्वीरैः
शक्तीवात्रथैः प्रथमया वा हिरण्यैश्चन्द्री वेत्वाऽऽज्यस्य होतर्यजं।
होता यक्षदग्निमिड ईडितो देवो देवाः आवक्षद्दूतो हव्यवाडमूरः।
उपेमं यज्ञमुपेमां देवो देवहूतिमवतु वेत्वाऽऽज्यस्य होतर्यजं।
होता यक्षद्वरुहिः सुष्टरीमोर्णम्रदा अस्मिन् यज्ञे वि च प्र च
प्रथताः स्वासस्थं देवेभ्यः। एमैनदद्य वसवो रुद्रा आदित्याः
सदन्तु प्रियमिन्द्रस्यास्तु वेत्वाऽऽज्यस्य होतर्यजं॥४॥

होता यक्षद्वरं ऋष्याः कवप्यो कौषधावनीरुदाताभीर्जिहतां
विपक्षोभिः श्रयन्ताम्। सुप्रायणा अस्मिन् यज्ञे विश्रयन्तामृतावृधौ
वियन्त्वाज्यस्य होतर्यजं। होता यक्षदुषासानक्ता बृहती सुपेशसा
नृङ्ः पतिभ्यो योनिं कृण्वाने। सः स्मयमाने इन्द्रेण देवैरेदं

ब॒र्हिः सी॑दतां वी॒तामा॑ज्यस्य॒ होत॑र्यजं। होता॑ यक्ष॒द्वैव्या॑
होता॑रा म॒न्द्रा पोता॑रा क॒वी प्रचै॑तसा। स्वि॒ष्टम॑द्यान्यः क॑रदिषा
स्व॑भिगूर्तम॒न्य ऊ॒र्जा सत॑वसेमं य॒ज्ञं दि॒वि दे॒वेषु॑ धत्तां
वी॒तामा॑ज्यस्य॒ होत॑र्यजं। होता॑ यक्ष॒त्तिस्रो॑ दे॒वीर॒पसा॑म॒पस्त॑मा
अच्छि॑द्रम॒द्येदम॑स्तन्वताम्। दे॒वेभ्यो॑ दे॒वीर्दे॒वमपो॑ वि॒यन्त्वा॑ज्यस्य॒
होत॑र्यजं। होता॑ यक्ष॒त्त्वष्टा॑र॒मचि॑ष्टुमपांक॑ रेतो॒धां वि॒श्रव॑सं
यशो॑धाम्। पु॒रुरूप॑म॒काम॑कर्शन॑ सु॒पोषः॑ पोषैः स्या॒थ्सु॒वीरो॑
वी॒रैर्वे॒त्वाऽऽज्य॑स्य॒ होत॑र्यजं। होता॑ यक्ष॒द्वन॒स्पति॑मु॒पाव॑स्रक्षद्वि॒यो
जो॒ष्टार॑ श॒शम॒न्नरः॑। स्वदा॒थ्सव॑धितिर॒ऋतु॑थाद्य दे॒वो दे॒वेभ्यो॑
ह॒व्यावा॒ङ्मेत्वा॑ऽऽज्यस्य॒ होत॑र्यजं। होता॑ यक्ष॒दग्नि॑ः स्वाहाऽऽज्यस्य॒
स्वाहा॑ मे॒दसः॑ स्वाहा॑ स्तो॒काना॑ऽ स्वाहा॑ स्वाहा॑कृ॒तीना॑ऽ स्वाहा॑
ह॒व्यसू॑क्तीनाम्। स्वाहा॑ दे॒वाः आ॑ज्य॒पान्त्स्वाहा॑ऽग्नि॑ हो॒त्राञ्जु॑षा॒णा
अ॒ग्न आ॑ज्यस्य॒ वियन्तु॑ होत॑र्यजं॥५॥

प्रि॒यमिन्द्र॑स्यास्तु वे॒त्वाऽऽज्य॑स्य॒ होत॑र्यजं सु॒वीरो॑ वी॒रैर्वे॒त्वाऽऽज्य॑स्य॒ होत॑र्यजं
च॒त्वारि॑ च (अ॒ग्निन्त॑नूनपा॒तन्नरा॑श॑संम॒ग्निमि॑ड ई॒डितो॑ ब॒र्हिर्दु॑र उ॒षासा॑नक्ता
दै॒व्या तिस्र॑स्त्वष्टा॒रं वन॒स्पति॑म॒ग्निम्। पञ्च॑ वे॒त्वेको॑ वि॒यन्तु॑ द्वि॒र्वीता॑मेको॑
वि॒यन्तु॑ द्वि॒र्वेत्वे॑को॑ वि॒यन्तु॑ होत॑र्यजं॥)॥ [२]

समि॑द्धो अ॒द्य मनु॑षो दुरो॒णे। दे॒वो दे॒वान् य॑जसि जा॒तवे॑दः। आ
च॒ वह॑ मि॒त्रम॒हश्चि॑कित्वान्। त्वं दू॒तः क॒विर॑सि प्रचै॑ताः। तनून॑पात्प॒थ
ऋ॒तस्य॑ या॒नान्। म॒ध्वां स॒मञ्ज॑न्त्स्व॒दया॑ सु॒जिह्वा॑। म॒न्मा॑नि धी॒भिरु॑त

य॒ज्ञमृ॒न्धन्। दे॒व॒त्रा च॑ कृ॒णु॒ह्यध्व॑रं नः। नरा॒शंस॑स्य महि॒मानं॑मेषाम्।
उप॑ स्तोषाम य॒ज्ञत॑स्य॒ य॒ज्ञैः॥६॥

ते सु॒क्रत॑वः शुच॑यो धिय॒न्धाः। स्वद॑न्तु दे॒वा उ॒भया॑नि ह॒व्या।
आ॒जु॒ह्वान॑ ईड्यो॒ वन्द्य॑श्च। आया॑ह्य॒ग्ने वसु॑भिः स॒जोषा॑ः। त्वं
दे॒वाना॑मसि य॒ह्नु होता॑। स ए॒नान् य॑क्षीषि॒तो य॒जीया॑न्। प्रा॒चीनं॑
ब॒र्हिः प्र॑दिशा पृथि॒व्याः। वस्तो॑र॒स्या वृ॑ज्यते अ॒ग्ने अ॒ह्नाम्। व्यु॑
प्रथ॑ते वि॒तरं व॑रीयः। दे॒वेभ्यो॒ अदि॑तये स्यो॒नम्॥७॥

व्यच॑स्वतीरुर्वि॒या वि॒श्रय॑न्ताम्। पति॑भ्यो न जन॑युः
शु॒म्भमा॑नाः। दे॒वीर्द्वारो॑ बृ॒हती॑र्वि॒श्वमि॒न्वाः। दे॒वेभ्यो॑ भवथ
सु॒प्राय॑णाः। आसु॒ष्वय॑न्ती य॒ज्ञते॒ उपा॑के। उ॒पासा॑न॒क्ता सद॑तां
नि यो॒नौ। दि॒व्ये योष॑णे बृ॒हती॑ सु॒रुक्मे। अधि॑ श्रियः॑ शु॒क्रपि॑शं
दधा॑ने। दै॒व्या होता॑रा प्रथ॒मा सु॒वाचा॑। मिमा॑ना य॒ज्ञं मनु॑षो
यज॑न्ध्वै॥८॥

प्र॒चोद॑यन्ता वि॒दथे॑षु का॒रू। प्रा॒चीनं॑ ज्योतिः प्र॑दिशां
दि॒शन्ता॑। आ नो॑ य॒ज्ञं भा॑रती॒ तूय॑मेतु। इडा॑ मनु॒ष्वदि॒ह चे॒तय॑न्ती।
ति॒स्रो दे॒वीर्ब॒र्हिरे॑दः॒ स्यो॒नम्। सर॑स्वती॒ स्वप॑सः सदन्तु। य
इ॒मे द्या॒वापृ॑थि॒वी जनि॑त्री। रू॒पैरपि॑श॒द्भुवनानि॑ वि॒श्वा। तम॑द्य
हो॑तरिषि॒तो य॒जीया॑न्। दे॒वं त्वष्टा॑रमि॒ह य॑क्षि वि॒द्वान्॥९॥

उ॒पाव॑सृ॒ज॒त्मन्या॑ सम॒ञ्जन्। दे॒वानां॑ पाथं ऋ॒तुथा॑ ह॒वीषि॑।
वन॑स्पतिः शमि॒ता दे॒वो अ॒ग्निः। स्वद॑न्तु ह॒व्यं मधु॑ना घृ॒तेन॑। स॒द्यो

जातो व्यमिमीत यज्ञम्। अग्निर्देवानामभवत्पुरोगाः। अस्य होतुः
प्रदिश्युतस्य वाचि। स्वाहाकृतं हविरदन्तु देवाः॥१०॥

यज्ञैः स्योनं यजध्वै विद्वानष्टौ च॥ [३]

अग्निर्होता नो अध्वरे। वाजी सन्परिणीयते। देवो देवेषु
यज्ञियः। परित्रिविष्ट्यध्वरम्। यात्यग्नी रथीरिवा। आ देवेषु प्रयो
दधत्। परि वाजपतिः कविः। अग्निर्हव्यान्यक्रमीत्। दधद्रत्नानि
दाशुषै॥११॥

अग्निर्होता नो नव॥ [४]

अजैदग्निः। असंनद्वाजन्नि। देवो देवेभ्यो हव्यावाद्।
प्राञ्जोभिर्हिन्वानः। धेनाभिः कल्पमानः। यज्ञस्यायुः प्रतिरन्। उप
प्रेष्य होतः। हव्या देवेभ्यः॥१२॥

अजैदष्टौ॥ [५]

दैव्याः शमितार उत मनुष्या आरंभध्वम्। उपनयत् मेध्या
दुरः। आशासाना मेधपतिभ्यां मेधम्। प्रास्मा अग्निं भरता स्तृणीत
बर्हिः। अन्वेनं माता मन्यताम्। अनु पिता। अनु भ्राता सगर्भ्यः।
अनु सखा सयूथ्यः। उदीचीनाः अस्य पदो निधत्तात्॥१३॥

सूर्यं चक्षुर्गमयतात्। वातं प्राणमन्ववसृजतात्। दिशः श्रोत्रम्।
अन्तरिक्षमसुम्। पृथिवीं शरीरम्। एकधाऽस्य त्वचमाच्छ्रितात्।
पुरा नाभ्या अपिशसौ वपामुत्खिन्दतात्। अन्तरेवोष्माणं वारयतात्।

श्येनमस्य वक्षः कृणुतात्। प्रशसा बाहू॥१४॥

शला दोषणी। कश्यपेवा२सा। अच्छिद्रे श्रोणी। कवषोरू
स्त्रेकपर्णाष्ठीवन्ता। षड्विंशतिरस्य वङ्कयः। ता अनुष्ठोच्यावयतात्।
गात्रं गात्रमस्यानूनं कृणुतात्। ऊवध्यगोहं पार्थिवं खनतात्। अस्त्रा
रक्षः स२सृजतात्। वनिष्ठमस्य मा राविष्ट॥१५॥

उरूकं मन्यमानाः। नेद्वस्तोके तनये। रवितारवच्छमितारः।
अग्निगो शमीध्वम्। सुशर्मि शमीध्वम्। शमीध्वमग्निगो।
अग्निगुश्चापापश्च। उभौ देवाना२ शमितारौ। ताविमं पशू२
श्रपयतां प्रविद्धा२सौ। यथायथाऽस्य श्रपणन्तथातथा॥१६॥

धत्ताद्बाहू मा राविष्ट तथातथा॥ [६]

जुषस्व सप्रथंस्तमम्। वचो देवफसरस्तमम्। हव्या जुह्वान
आसनि। इमं नो यज्ञममृतैषु धेहि। इमा हव्या जातवेदो जुषस्व।
स्तोकानामग्रे मेदसो घृतस्य। होतः प्राशानं प्रथमो निषद्य। घृतवन्तः
पावक ते। स्तोकाः श्रोतन्ति मेदसः। स्वधर्मं देववीतये॥१७॥

श्रेष्ठं नो धेहि वार्यम्। तुभ्य२ स्तोका घृतश्चुतः। अग्रे विप्राय
सन्त्या। ऋषिः श्रेष्ठः समिध्यसे। यज्ञस्य प्राविता भवा। तुभ्य२
श्रोतन्त्यग्निगो शचीवः। स्तोकासौ अग्रे मेदसो घृतस्य। कविशस्तो
बृहता भानुनागाः। हव्या जुषस्व मेधिर। ओजिष्ठन्ते मध्यतो मेद
उद्धृतम्। प्र ते वयं ददामहे। श्रोतन्ति ते वसो स्तोका अधित्वचि।

प्रति तान्देवशोविहि॥१८॥

देववीतय उद्धृतत्रीणि च॥ [७]

आवृत्रहणा वृत्रहभिः शुष्मैः। इन्द्रं यातन्नमोभिरग्रे अर्वाक्।
युव९ राधोभिरकवेभिरिन्द्र। अग्रे अस्मे भवतमुत्तमेभिः। होता
यक्षदिन्द्राग्नी। छागस्य वपाया मेदसः। जुषेता९ हविः।
होतर्यजं। विह्यख्यन्मनसा वस्य इच्छन्। इन्द्राग्नी ज्ञास उत वा
सजातान्॥१९॥

नान्या युवत्प्रमंतिरस्ति मह्यम्। स वां धियं वाजयन्तीमतक्षम्।
होता यक्षदिन्द्राग्नी। पुरोडाशस्य जुषेता९ हविः। होतर्यजं।
त्वामीडते अजिरं दृत्याय। हविष्मन्तः सदमिन्मानुषासः। यस्य
देवैरासदो बरुहिरग्रे। अहान्यस्मै सुदिना भवन्तु। होता यक्षदग्निम्।
पुरोडाशस्य जुषता९ हविः। होतर्यजं॥२०॥

सजातानग्निन्दे च॥ [८]

गीर्भिर्विप्रः प्रमंतिमिच्छमानः। ईदृष्टं रयिं यशसं पूर्वभाजम्।
इन्द्राग्नी वृत्रहणा सुवज्रा। प्र णो नव्येभिस्तिरतं देष्णैः।
माच्छेद्व रश्मी९रिति नाधमानाः। पितृणा९ शक्तीरनुयच्छमानाः।
इन्द्राग्निभ्यां कं वृषणो मदन्ति। ताह्यद्रीं धिषणाया उपस्थैः।
अग्नि९ सुदीति९ सुदृशं गृणन्तः। नमस्यामस्त्वेड्यं जातवेदः। त्वां
दूतमंरति९ हव्यवाहम्। देवा अकृण्वन्नमृतस्य नाभिम्॥२१॥

जातवेदो द्वे च॥ _____ [९]

त्व॑ ह्य॒ग्ने प्रथ॑मो म॒नोता॑। अ॒स्या धि॒यो अभ॑वो दस्म॒होता॑।
त्व॑ सौ॒ वृष॑न्नकृ॒णोर्दुष्ट॑रीतु। सहो॑ वि॒श्वस्मै॑ सह॑से सह॑ध्वै। अधा॒
होता॒ न्य॑सीदो॒ यजी॑यान्। इ॒डस्प॑द इ॒षय॑न्नी॒ड्यः सन्। तं त्वा॑
नरः॑ प्रथ॑मं दे॒वय॑न्तः। म॒हो रा॒ये चि॒तय॑न्तो अ॒नु॒ग्मन्। वृ॒तेव॒ यन्तं॑
ब॒हुभि॑र्वस॒व्यैः। त्वे र॒यिं जा॑गृवा॒सो अ॒नु॒ग्मन्॥२२॥

रुश॑न्तम॒ग्निं दर्श॑तं बृ॒हन्त॑म्। व॒पाव॑न्तं वि॒श्वहा॑ दी॒दिवा॑स॒म्।
प॒दं दे॒वस्य॒ नम॑सा वि॒यन्तः॑। श्र॒व॒स्यवः॑ श्र॒वं आप॑न्नमृ॒क्तम्। ना॒मा॒नि
चि॒द्वधि॑रे य॒ज्ञिया॑नि। भ॒द्राया॑ ते रण॑यन्त॒ सन्दृ॑ष्टौ। त्वां व॑र्धन्ति
क्षि॒तयः॑ पृ॒थिव्या॑म्। त्व॑ रा॒य उ॒भया॑सो जना॑नाम्। त्वं त्रा॒ता
त॑रणे॒ चेत्यो॑ऽभूः। पि॒ता मा॒ता स॒दमि॑न्मानु॒षाणा॑म्॥२३॥

सप॑र्येण्यः स प्रि॒यो वि॒श्व॑ग्निः। होता॑ म॒न्द्रो निष॑सादा॒
यजी॑यान्। तं त्वा॑ व॒यं द॒म आ॑ दी॒दिवा॑स॒म्। उप॑जु॒बाधो॒ नम॑सा
स॒देम। तं त्वा॑ व॒य॑ सु॒धियो॒ नव्य॑म॒ग्ने। सु॒म्रा॒यव॑ ई॒महे॑ दे॒वय॑न्तः।
त्वं वि॒शो अ॒नयो॒ दी॒द्यानः॑। दि॒वो अ॒ग्ने बृ॒हता॑ रौ॒चने॑न। वि॒शां
क॒विं वि॒शप॑ति॒ शश्व॑तीनाम्। नि॒तोश॑नं वृष॒भं च॑र्षणी॒नाम्॥२४॥

प्रेती॑षणि मि॒षय॑न्तं पा॒वक॑म्। राज॑न्तम॒ग्निं य॑ज॒त र॑यी॒णाम्।
सो अ॒ग्र ई॒जे श॑श॒मे च॒ मर्तः॑। यस्त॒ आन॑द॒त्समि॑धा ह॒व्यदा॑तिम्।
य आ॒हुतिं॑ परि॒ वेदा॒ नमो॑भिः। वि॒श्वेत्स॒वामा॑ द॒धते॒ त्वोतः॑। अ॒स्मा

उ ते महिं महे विधेम। नमोभिरग्रे समिधोत हव्यैः। वेदीसूनो
सहसो गीर्भिरुक्थैः। आ ते भद्रायाः सुमतौ यतेम॥२५॥

आ यस्ततन्थ रोदसी विभासा। श्रवोभिश्च श्रवस्यस्तरुत्रः।
बृहद्विर्वाजैः स्थविरेभिरस्मे। रेवद्विरग्रे वितरं वि भाहि। नृवद्वसो
सदमिद्वेह्यस्मे। भूरितोकाय तनयाय पश्वः। पूर्वोरिषो बृहतीरारे
अघाः। अस्मे भद्रा सौश्रवसानि सन्तु। पुरुण्यग्रे पुरुधा त्वाया।
वसूनि राजन्वसुताते अश्याम्। पुरूणि हि त्वे पुरुवार सन्ति।
अग्रे वसुं विधते राजनित्वे॥२६॥

जागृवाः सो अनुगमन्मानुषाणाञ्चरुषणीनां यतेमाश्यान्द्वे च॥—————[१०]

आभरतः शिक्षतं वज्रबाहू। अस्माः इन्द्राग्नी अवतः
शचीभिः। इमे नु ते रश्मयः सूर्यस्य। येभिः सपित्वं पितरो
न आयन्। होता यक्षदिन्द्राग्नी। छागस्य हविष आत्तामद्य।
मध्यतो मेद उद्धृतम्। पुरा द्वेषोभ्यः। पुरा पौरुषेय्या गृभः।
घस्तान्नूनम्॥२७॥

घासे अज्राणां यवसप्रथमानाम्। सुमत्क्षराणाः शतरुद्रि-
याणाम्। अग्निष्वात्तानां पीवोपवसनानाम्। पार्श्वतः श्रोणितः
शितामृत उत्सादतः। अङ्गादङ्गादवत्तानाम्। करत एवेन्द्राग्नी।
जुषेताः हविः। होतर्यजं। देवेभ्यो वनस्पते हवीःषि। हिरण्यपर्ण
प्रदिवस्ते अर्थम्॥२८॥

प्रदक्षिणिद्रंशनयां नियूय। ऋतस्य वक्षि पथिभी रजिष्ठैः।
 होता यक्षद्वनस्पतिमभिहि। पिष्टतमया रभिष्ठया रशनयाधित।
 यत्रेन्द्राग्नियोश्छागस्य हविषः प्रिया धामानि। यत्र वनस्पतेः प्रिया
 पाथांसि। यत्र देवानामाज्यपानां प्रिया धामानि। यत्राग्नेर्होतुः
 प्रिया धामानि। तत्रैतं प्रस्तुत्येवोपस्तुत्ये वोपावस्रक्षत्।
 रभीयांसमिव कृत्वी॥२९॥

करदेवं देवो वनस्पतिः। जुषतांस हविः। होतर्यजं। पिप्रीहि
 देवांस उशतो यविष्ठ। विद्वांस ऋतूंसर्ऋतुपते यजेह। ये दैव्यां
 ऋत्विजस्तेभिरग्ने। त्वंस होतृणामस्यायजिष्ठः। होता यक्षदग्निं
 स्विष्टकृतम्। अयाङ्गिरिन्द्राग्नियोश्छागस्य हविषः प्रिया धामानि।
 अयाङ्गनस्पतेः प्रिया पाथांसि। अयाङ्गदेवानामाज्यपानां प्रिया
 धामानि। यक्षदग्नेर्होतुः प्रिया धामानि। यक्षत्स्वं महिमानम्।
 आयजतामेज्या इषः। कृणोतु सो अध्वरा जातवेदाः। जुषतांस
 हविः। होतर्यजं॥३०॥

नूनमर्थं कृत्वी पाथांसि सप्त च॥ [११]

उपो ह यद्विदथं वाजिनो गूः। गीर्भिर्विप्राः प्रमतिमिच्छमानाः।
 अर्वन्तो न काष्ठान्नक्षमाणाः। इन्द्राग्नी जोहुवतो नरस्ते। वनस्पते
 रशनयाऽभिधाय। पिष्टतमया वयुनानि विद्वान्। वह देवत्रा
 दिधिषो हवींसि। प्र चंदातारममृतेषु वोचः। अग्निं स्विष्टकृतम्।
 अयाङ्गिरिन्द्राग्नियोश्छागस्य हविषः प्रिया धामानि॥३१॥

अया॒ङ्घ्रन॒स्पतैः॑ प्रि॒या पा॒थाऽसि॑ । अया॑ङ्घ्रि॒वाना॑माज्य॒पाना॑ प्रि॒या
 धामा॑नि । यक्ष॑द॒ग्नेर्होतुः॑ प्रि॒या धामा॑नि । यक्ष॑त्स्वं म॒हि॒मान॑म् ।
 आय॑जता॒मेज्या॒ इषः॑ । कृ॒णोतु॑ सो अ॒ध्वरा॑ जा॒तवे॑दाः । जु॒षता॑ऽ
 ह॒विः । अ॒ग्ने यद॑द्य वि॒शो अ॒ध्वर॑स्य होतः । पाव॑क शोचे॒ वेष्ट्व॑ हि
 यज्वा॑ । ऋ॒ता य॑जासि म॒हि॒ना वि॒यद्भूः । ह॒व्या व॑ह यविष्ठ॒ या ते॑
 अ॒द्य ॥ ३२ ॥

धामा॑नि भूरेकं च ॥ _____ [१२]

दे॒वं ब॒र्हिः सु॒दे॒वं दे॒वैः स्या॑त्सु॒वीरं॑ वी॒रैर्व॑स्तो॒र्वृज्ये॑ता॒क्तोः
 प्र॒भ्रिये॑ता॒त्यन्या॒न्नाया॒ ब॒र्हिष्म॑तो म॒देम॑ वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य
 वेतु॒ यज॑ । दे॒वीर्द्वारं॑ स॒ङ्घा॒ते वि॒ड्डीर्या॑म॒ञ्छि॒थिरा॑ ध्रु॒वा दे॒वहू॑तौ
 व॒त्स ई॒मेना॒स्तरु॑ण॒ आ॒मिमी॑यात्कुमा॒रो वा॒ नव॑जातो॒ मैना॒
 अ॒र्वा रे॒णुकं॑काटः॒ पृ॒ण॑ग्वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य वि॒यन्तु॑ यज॑ । दे॒वी
 उ॒षासा॑न॒क्ताऽद्या॑स्मिन् य॒ज्ञे प्र॑य॒त्य॒हेता॑मपि॒ नूनं॑ दै॒वीर्वि॑शः
 प्राया॑सिष्टा॒ सु॒प्री॑ते सु॒धिते॑ वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य वी॒तां यज॑ ।
 दे॒वी जो॑ष्ट्री वसु॒धिती॑ ययो॑र॒न्याऽद्या॑द्वेषा॒सि यु॒यव॑दान्याव॒क्षद्व॑सु
 वा॒र्याणि॑ यज॑मानाय वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य वी॒तां यज॑ । दे॒वी
 ऊ॒र्जाहु॑ती॒ इष॑मूर्ज॒मन्या॑व॒क्षत्स॑ग्धिः॒ सपी॑ति॒मन्या॑ नवे॒न
 पूर्॒व॒न्दय॑मानाः स्याम॑ पुरा॒णेन॒ नव॑न्तामूर्ज॒मूर्जाहु॑ती ऊ॒र्जय॑माने
 अधा॑तां वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य वी॒तां यज॑ । दे॒वा दै॒व्या हो॑ता॒रा

नेष्टा॑रा पोता॑रा हुताघं॑शः सावाभ॑रद्वंसू वसु॑वने वसु॑धेयस्य
 वीता॑ यज॑। दे॒वीस्ति॑स्रस्ति॒स्रो दे॒वीरि॑डा सर॑स्वती भार॑ती
 द्यां भार॑त्यादित्यैर॑स्पृक्ष॒त्सर॑स्वतीम॑ रु॒द्रैर्य॑ज्ञमावीदि॒हैवे॑डया
 वसु॑मत्या सध॒मादं म॑देम वसु॑वने वसु॑धेयस्य वियन्तु॑ यज॑।
 दे॒वो नरा॑शः स॑स्त्रिशी॒रुषा ष॑डक्षः श॒तमि॑देन॑ शि॒तिपृ॑ष्ठा आद॑धति
 स॒हस्र॑मीं प्रव॑हन्ति मि॒त्रावरु॑णेद॑स्य हो॒त्रम॑र॒हतो बृ॑हस्पतिः
 स्तो॒त्रम॑श्विनाऽऽध्व॑र्यवं वसु॑वने वसु॑धेयस्य वेतु॑ यज॑। दे॒वो
 वन॑स्पतिर्व॒रुष॑प्रा॒वा घृ॑तनिर्णि॒ग्द्वाम॑ग्रेणास्पृक्ष॒दान्त॑रि॒क्षं म॑ध्यैनाप्राः
 पृथि॒वीमु॑परेणादृ॑हीद्वसु॑वने वसु॑धेयस्य वेतु॑ यज॑। दे॒वं
 ब॒र्हिर्वा॑रि॒तीनां नि॒धेधा॑ऽसि प्रच्यु॑तीनामप्रच्युत॒त्रिकाम॑धरणं
 पुरु॑स्पार॒हं यश॑स्वदे॒ना ब॒र्हिषा॑ऽन्या ब॒र्हीऽप्य॑भि प्या॑म वसु॑वने
 वसु॑धेयस्य वेतु॑ यज॑। दे॒वो अ॒ग्निः स्वि॑ष्टकृ॒त्सुद्र॑वि॒णा म॒न्द्रः क॒विः
 स॒त्यम॑न्माऽऽय॒जी होता॑ होतु॒रु॒होतु॑राय॒जीयान॑ग्रे या॒न्दे॒वान॑या॒ड्याः
 अपि॑प्रे॒र्ये ते हो॒त्रे अम॑त्स॒त ताः सं॑स॒नुषी॑ः हो॒त्रां दे॒वङ्ग॑मान्दिवि
 दे॒वेषु॑ य॒ज्ञमे॑रये॒मः स्वि॑ष्टकृ॒च्चाग्रे होता॑ऽभूर्वसु॑वने वसु॑धेयस्य
 नमो॒वा॒के वी॒हि यज॑॥ ३३॥

यजैकं च॥

[१३]

दे॒वं ब॒र्हिः। वसु॑वने वसु॑धेयस्य वेतु॑। दे॒वीर्द्वा॑रिः। वसु॑वने
 वसु॑धेयस्य वियन्तु॑। दे॒वी उ॒षासा॑न॒क्ता। वसु॑वने वसु॑धेयस्य वीता॑म॒।

दे॒वी जोष्ट्री॑। व॒सुवने॑ वसुधेय॑स्य वीताम्। दे॒वी ऊ॒र्जाहु॑ती। व॒सुवने॑
वसुधेय॑स्य वीताम्॥ ३४॥

दे॒वा दै॒व्या हो॒ता॒रा। व॒सुवने॑ वसुधेय॑स्य वीताम्।
दे॒वीस्ति॒स्रस्ति॒स्रो दे॒वीः। व॒सुवने॑ वसुधेय॑स्य वियन्तु। दे॒वो
नरा॒शः सः॑। व॒सुवने॑ वसुधेय॑स्य वेतु। दे॒वो वन॒स्पतिः॑। व॒सुवने॑
वसुधेय॑स्य वेतु। दे॒वं ब॒र्हिर्वा॒रि॒तीनाम्। व॒सुवने॑ वसुधेय॑स्य
वेतु॥ ३५॥

दे॒वो अ॒ग्निः स्वि॑ष्ट॒कृत्। सु॒द्रवि॑णा म॒न्द्रः क॒विः। स॒त्यम॑न्माय॒जी
होता॑। हो॒तुर्हो॒तुराय॑जीयान्। अ॒ग्ने या॒न्दे॒वानया॑त्। या॒ अ॒पि॒प्रेः।
ये ते॑ हो॒त्रे अ॒मथ्स॑त। ता॒ स॑स॒नुषी॑ हो॒त्रा॒न्दे॒वङ्ग॑माम्। दि॒वि
दे॒वेषु॑ य॒ज्ञमे॒रये॑मम्। स्वि॑ष्ट॒कृच्चा॒ग्ने हो॒ताऽभूः॑। व॒सुवने॑ वसुधेय॑स्य
नमो॒वा॒के वी॑हि॥ ३६॥

वी॒तां वे॒त्वभू॑रेकं च॥ _____ [१४]

अ॒ग्निम॒द्य हो॒ता॒रम॑वृणीतायं यज॑मानः पच॑न्प॒त्तीः
पच॑न्पु॒रोडा॑शं ब॒ध्नन्नि॒न्द्रा॒ग्निभ्यां॑ छा॒गः सूप॑स्था अ॒द्य दे॒वो
वन॒स्पति॑रभवदिन्द्रा॒ग्निभ्यां॑ छा॒गेना॑घ॒स्तान्तं॑ मै॒दस्तः॑ प्र॒ति-
प॒च॒ताग्र॑भीष्टा॒मवी॑वृधेतां पु॒रोडा॑शेन॒ त्वाम॒द्यर्षे॑ आ॒र्षेय॑
ऋ॒षीणा॑न्नपादवृणीतायं यज॑मानो ब॒हुभ्य॑ आ स॒ङ्गते॑भ्य ए॒ष मे॑
दे॒वेषु॑ वसु॒ वार्या॑ यक्ष्यत॒ इति॑ ता या दे॒वा दे॒व॒दाना॒न्यदु॒स्तान्य॑स्मा॒

आ च शास्वा च गुरस्वेषितश्च होतरसि भद्रवाच्याय प्रेषितो
मानुषः सूक्तवाकाय सूक्ता ब्रूहि॥३७॥

अग्निमद्यैकम्॥ [१५]

अञ्जन्ति होतां यक्षत्समिद्धो अद्याग्निरजैर्द्वेव्यां जुषस्वा वृत्रहणा गीर्भिस्त्वङ् ह्याभरतमुपोह यद्देवं
ब्रूहिः सुदेवं देवं ब्रूहिर्अग्निमद्य पञ्चदश॥१५॥

अञ्जन्त्यग्निरहोतां नो गीर्भिरुपो ह यद्विदथं वाजिनः सप्तत्रिंशत्॥३७॥

अञ्जन्ति सूक्ताब्रूहि॥

हरिः ओम्॥

॥इति श्रीकृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयब्राह्मणे तृतीयाष्टके षष्ठः
प्रपाठकः समाप्तः॥